

7. SINIF 3. ÜNÝTE TÜRK TARÝHÝNDE YOLCULUK KONU ANLATIMI 3. BÖLÜM

DEVLET YÖNETÝMÝ

Osmanlý Devleti'nde devlet yönetimi ikiye ayrýlýr. Merkezi Yönetim ve Tapra Yönetimi.

A. MERKEZÝ YÖNETÝM

- Osmanlý Devleti merkezîyetçi ve mutlak otoriteye dayalý bir yönetim anlayýþý ile yönetiliyordu. Devletin baþýnda Osmanlý hanedanýndan gelen Padipah bulunuyordu.

- Egemenlik Allah adýna padipaha aitti. Bu nedenle bütün yetkiler padipahta toplanmýþtır. Padipahlar, Bey, Gazi, Hünkar, Hüdavendigâr ve Sultan gibi unvanlar kullanmýþlardır.....

Padipahlar, hükümdarlýk alameti olarak kendi adlarýna hutbe okutup, para bastýrmýþlardır.

- Padipah adayý þehzadeler, yetiþmeleri için san-caklara gönderilirlerdi. Buna "Sancaða Çýkma" denilirdi. Devlet yönetiminde tecrübe kazanmalarý için gittikleri sancaklarda yanlarýna "Lala" adý verilen tecrübeli devlet adamlarý verilirdi.

- I. Ahmet 1603 yýlýnda bu uygulamayý kaldýrarak "Kafes Usulü"nü getirdi. Bu tarihten itibaren þehzadeler sarayda yetiþtirilmeye baþlanýldý.

- I. Ahmet devrine kadar Osmanlý Devleti'nde pa-dipah öldüðü zaman yerine kimin geçeceði belir-lenmemiþti. Her þehzadenin padipah olma hakký bulunduðundan bu durum þehzadeler arasýnda taht kavgalarýnýn çýkmasýna neden olmuştur.

- I. Ahmet 1603'te Ekber ve Erþed (büyük ve akýl-ly) olanýn tahta geçmesi kuralýný getirdi. Böylece taht kavgalarý ve kardeþ katliamý önlendi.

- Yavuz Sultan Selim'in Mýsýr Seferi (1517) ile Osmanlý padipahlarý ayný zamanda halife oldu-lar.

- Padipahýn yetkileri ilk kez ayanlar karþýsýnda Sened-i Ýttifak ile kýsýtlandý. Tanzimat Fern

ile Osmanlý Devleti'nde hukuk devleti anlayýþý yerleþmeye baþladý.

- 1876 Kanun-u Esasi ile padipahýn yetkileri ilk kez anayasa ile sýnýrlandý.

Divan-ý Hümayun

- Divan, devlet iplerinin görüþülerek karara bað-landýðý en yüksek kuruldu. Divan teþkilatý Ortaçağ Bey zamanýnda kurulmuþtur. II. Mahmut yaptýðý ýslihatlar sýrasýnda Divaný kaldýrarak yerine Ba-kanlar Kurulu'nu kurmuþtur.

- Divan, padiþah için danýþma meclisi niteliðinde-dir. Divanýn iki özelliði vardýr, hem yönetici hem de en yüksek mahkemedir.

Divan üyeleri ve görevleri þunlardýr;

1. Padiþah : Padiþahlar Fatih'e kadar (1475) divanýn baþkaný idiler. Fatih'ten sonra padiþahlar di-van toplantýlarýna katýlmadýlar.

2. Vezir-i Azam (sadrazam): Padiþahýn mutlak vekili olup günümüzdeki Baþbakan' in konu-mundadýr. Padiþah mührünü tapýr, padiþah adına tayin ve terfiler yapar ve devlet iplerini yürütürdü. Sadrazamlar padiþah yerine sefere çýktýklarý zaman "Serdar-ý Ekrem"(Büyük Asker) unvaný alýrlardý.

3. Vezirler: Günümüzde Devlet Bakanlarý konu-munda olan vezirler daha çok askeri ve siyasi iplerden sorumlu idiler. Tecrübeli birer devlet adamý olup vezir-i azamýn yardýmcýsý idiler. Osmanlý Devleti büyüdükçe sayýlarý artmýþtýr.

4. Kazaskerler: Anadolu ve Rumeli Kazaskeri olmak üzere sayýlarý ikidir. Adalet, eðitim, kültür ve diyanet iplerine bakarlardý. Divandaki büyük da-valara bakan kazaskerler ayrýca kadý ve müder-rislerin (profesör) tayin ve terfilerine bakarlardý. Günümüzdeki hem Milli Eðitim hem Adalet Bakaný konumundaydýlar.

5. Defterdarlar: Günümüzdeki Maliye Bakaný' nýn konumunda olan defterdarlar, devletin bütün mali iplerinden sorumludur. Anadolu ve Rumeli def-terdarlarý olmak üzere sayýlarý ikidir.

6. Nipancý: Protokol, yazý ve tapu iplerinde so-rumlu idi. Padiþah adına yazýlan ferman, be-lgeler ve diðer belgelere padiþahýn tuðrasýný (imzasýný) çekerdi. Os-manlý kanunlarýný çok iyi bilen nipancýlar gerekti-ði zaman Divana bilgi verirlerdi.

- Bu görevlilerden baþka 16. yüzyýldan itibaren di-van üyeleri arasýnda din iplerinden sorumlu Müf-tü (Þeyhülislam), donanmadan sorumlu Kaptan-ý Derya ve dýþ iplerinden sorumlu Reis'ül Küttaba da katýlmýþtýr.

B. TAÞRA YÖNETÝMÝ

Osmanlý Devleti'nde, fetihlerle topraklarýn geniþlemesi üzerine ÷lke yönetimini kolaylaþtırmak için ÷lke eyaletlere, eyaletler sancaklara, sancaklar kazalara ve kazalar da köylere ayrýlmýþtır.

Eyaletler

Eyaletler idari bakýmdan kendi içinde üçe ayrýlýyordu.

1 Merkeze Baðlý Eyaletler

Merkeze baðlý eyaletler Anadolu ve Rumeli Beyler-beyliði olmak üzere ikiye ayrýlýyordu. Merkeze baðlý eyaletleri Beylerbeyi yönetiyordu. Bu eyaletlerin halký daha çok Müslüman Türklerden oluşuyordu.

2. Özel Yönetimi Olan Eyaletler

Trablusgarp, Cezayir, Tunus, Mýsýr, Basra, Baðdat, Habeb, Yemen gibi eyaletlerdir. Bu eyaletlerden yýllýk belirli bir vergi alýnmaktadýr. Dirlik Sistemi uygulanmamaktadır. Bu eyaletlerin vergi gelirleri açık artırma yoluyla Mültezim adı verilen þahýslar tarafından toplanýrdý (iltizam usûlü).

3. Ýmtiyazlý Eyaletler (Baðlý Beylikler)

Üç iplerinde serbest, dýþ iplerinde Osmanlý Devleti'ne baðlý Eflak, Boðdan, Kýrým ve Erdel gibi eyaletlerdir. Bu eyaletler Osmanlý Devleti'ne vergi öderler, gerektiğinde orduya asker gönderirlerdi.

IV. ORDU VE DONANMA

Osmanlý ordusu kara ve deniz kuvvetleri olmak üzere ikiye ayrýlýrdý. Kara ordusu; Kapýkulu askerleri, Eyalet askerleri ve yardımcı kuvvetler olmak üzere üçe ayrýlýrdý,

A. KAPIKULU (MERKEZ ORDUSU) ASKERLERÝ

I. Murat zamanýnda savaþ esiri çocuklarýn asker ola-rak yetiþtirilmesi amacýyla kuruldu. Kapýkulu ordusu piyadeler ve süvariler olmak üzere ikiye ayrýlýyordu.

1. Kapýkulu Piyadeleri

a) Acemi Ocađý : Devþirilen çocuklarýn getirildiði ilk ocaktýr. Burada ilk askeri eđitim verilirdi. Acemi Ocađýnda eđitimlerini tamamlayan devþirmelerin bir kýsmý enderuna gönderilirken bir kýsmý da di-ðer Kapýkulu Ocaklarýna gönderilirlerdi.

b) Yeniçeri Ocađý : I. Murat zamanýnda kurulmuþ-tur. Osmanlý ordusunun yaya (Piyade) askerleri-dir. Komutanlarýna Yeniçeri Aðasý denilirdi. Ye-niçeriler savaþ zamanýnda padiþahýn yanýnda yer alýrlardý. Barýþ zamanýnda ise Divanýn koruyucu-luðunu ve Ýstanbul'un güvenliðini saðladýlar.

c) Cebeci Ocađý : Yeniçerilerin silahlarýný yapan, tamir eden ve saklayan ocaktý.

d) Topçu Ocađý : Orduya ait toplarýn yapýmý, baký-mý ve savaþlarda kullanýlmasý ile görevli.

e) Top Arabacýlar Ocađý : Toplarýn sefer sýrasýnda taþýnmasýyla görevli idi.

f) Lađýmcý Ocađý: Kale kuþatmalarýnda tünel ka-zarak surlarýn altýna patlayýcýlar koyan ve ocaktýr.

g) Humbaracý Ocađý : Dinamit, bomba, havan topu yapan ve kullanan ocaktýr.

h) Tulumbacý Ocađý: Lale Devri'nde açýlan itfaiye ocađýdır.

ý) Dođancý ve Turnacý Ocađý : Haberleþme ve avlanmada kullanılan kuþlarý eđitmekle görevli ocađý.

i) Saka Ocađý : Ordunun su ihtiyacýný karþýlayan ocaktýr.

2. Kapýkulu Süvarileri

Saray etrafýnda bulunan atlý askerlerdir. Savaþta hükümdarýn sađýnda ve solunda yer alarak padi-þahý, ordunun ađýrlýklarýný ve hazineyi korurlardý.

B. EYALET ASKERLERÝ

1. Týmarlý Sipahiler

Dirlik arazi sahipleri (has, zeamet ve týmar) tarafýndan yetiptirilen askerlerdir. Tamamý atlý askerlerdir. Bunlar maþ almazlar, geþimlerini dirliklerden sađarlardý. Osmanlý ordusunun asýl gücünü oluþtururlardý. II. Mahmut zamanýnda týmarlara son verilince Týmarlý Si-pahiler de ortadan kalktý.

2. Akýncýlar

Osmanlý Devleti'nin Hýristiyan ülkelerle olan sýnýrlarda-ki eyaletlerde bulunurlardý. Düþman ülkelere akýnlar yaparak askeri hedefleri tahrip ederler, düþman kuv-vetleri hakkýnda bilgi toplarlardý.

C. YARDIMCI KUVVETLER

1. Azaplar

Orduya sefer sýrasýnda yol açarlar ve köprü kurarlardý.

2. Yaya ve Müsellemler

Orhan Bey zamanýnda kurulan ilk daimi ordudur. Ka-pýkulu ordusu kurulunca geri hizmetlere verildi.

3. Gönüllüler

Eli silah tutan Müslüman ve Hýristiyanlarýn kendi is-tekleri ile savaþa katýlmalarý ile oluþan birliklerdi.

4. Derbentçiler

Önemli yollar üzerindeki geçitleri koruyan askerlerdir.

5. Baðlý beyliklerin ve özel yönetimli eyaletlerin gönderdikleri ordular

D. DONANMA

- Orhan Bey döneminde ele geçirilen Karesioðullarý Beyliði'ne ait donanma Osmanlý donanmasýnýn temelini oluþturur.

- Kuruluþ Dönemi'nde istenen güce ulaþamayan Osmanlý donanmasý, Fatih zamanýnda Venedik ve Cenevizlilerle mücadele edecek bir güce ulaþmýþtır. Yükselme Dönemi'nde Karadeniz ve Akdeniz Osmanlý hakimiyetine alýnmýþtır.

- Kanuni'den sonra donanmaya verilen önem azaldýðý için Osmanlý donanmasý giderek gücünü yitirdi. Buna raðmen Sultan Abdülaziz'in gayretleri ile (1861-1876) Osmanlý donanmasý dünyanın üçüncü büyük donanmasý haline gelmiştir.

- Donanma baþkomutanýna Kaptan-ý Derya veya Kaptan Paþa denilirdi. Donanma komutanýna Reis, deniz askerlerine de Levent adý verilirdi.

OSMANLI DEVLETÝ YENÝ BAÞKENTÝNDE

II. MEHMET (FATÝH SULTAN MEHMET) DÖNEMÝ (1451-1481)

II.Mehmet ilk ip olarak Karamanoðullarý Beyliði üzerine sefer dü-zenlendi. Karamanoðullarýný itaat altýna aldý. Mora üzerine akýnlar düzenletti. Venedik ve Macarlarla birer dostluk antlaşmasý imzaladı.

A. ÝSTANBUL'UN FETHÝ (1453)

1. Fethin Nedenleri

- Bizans'ýn bazı Osmanlý þehzadelerini koruyarak Osmanlý'ý iç karýþýklýða sürüklemesi
- Bizans'ýn Avrupa devletlerini Osmanlýlar'a karþý sürekli kýþkýrtmasý ve Haçlý Seferlerini tet-etmesi
- Bizans'ýn Osmanlý Devleti'nin toprak bütünlüðünü bozmasý ve Osmanlý Devleti için sürekli tehdit oluşturturmasý.
- Ýstanbul'un coðrafi konumu ve önemli ticaret yol-larý üzerinde bulunmasý
- Peygamber efendimizin (S.A.V) Ýstanbul'un fethi ile ilgili hadisinin II. Mehmet'i fetih için teþvik et-mesi.

2. Fetih için yapılan hazýrlýklar

- Anadolu (Güzelce Hisar) Hisar'nýn karþýsýna Rumeli (Boðaz Kesen) Hisarý yaptýrýldý.
- Dönemin en büyük toplarý (Þahi) döktürüldü. Ha-van toplarý icad edildi. Surlara yaklaşmak için te-kerlekli kuleler yapýldý.
- Ýstanbul'u denizden kuþatmak için 400 parçalýk donanma hazýrlandý.

- Avrupa'dan, karadan gelecek yardýmlary engel-lemek için Balkanlarda bir ordu hazýr tutuldu.
- Venedik ve Macarlarla dostluk antlaşmalarý yapıldý.

Bizans'ýn Aldýđý Savunma Önlemleri

- Surlar tamir edilerek asker yerleptirildi.
- Haliç'in girişi eski gemiler ve kalýn zincir-lerle kapatýldý.
- Avrupalý devletlerden yardým istendi.
- Rum atepi (grejuva) denilen silahların sayýsý artýrýldý.

Ýstanbul'un Fethi

II. Mehmet gerekli hazýrlýklary tamamlaya-rak þehri karadan ve denizden 6 Nisan 1453'te kuşattý.

72 parçalýk bir do-nanma kýzaklardan kaydırýlarak Halic'e indirildi. 53 gün süren kuşatmadan sonra 29 Mayıs 1453 tarihinde Ýstanbul'un fethi gerçekteştirildi.

Ýstanbul'un Fethinin Türk Tarihi Açýsýndan Sonuçlarý

1. Osmanlý Devleti imparatorluk hâline geldi ve Ýstanbul devletin başkenti oldu.
2. Osmanlý Devleti'nin Anadolu ve Rumeli topraklarý arasýndaki engel ortadan kalktý ve top-rak bütünlüđü sađlandı.
3. Ýstanbul Bođazý, Karadeniz Ticaret Yolu Osmanlý Devleti'nin denetimine geçti.
4. II. Mehmet'e "Fatih" unvaný verildi.
5. Osmanlý Devleti'nin Kuruluş Dönemi so-na erdi, Yükselme Dönemi başladı.

6. Osmanlý Devleti'nin islam dünyasýndaki saygýnlýđý arttý.

Ýstanbul'un Fethinin Dünya Tarihi Açýsýndan Sonuçlarý

1. Dođu Roma (Bizans) Devleti yýkýldý.

2. Orta Çađ sona erdi, Yeni Çađ baþladý.

3. Karadeniz ticaret yolunun Osmanlý Dev-leti'nin eline geçmesi üzerine Batý Avrupa kyyýsýn-daki devletlerin açýk denizlere çýkarak yeni yollar aramalarý Cođrafi Keþiflerin baþlamasýnda etkili oldu.

4. Ýstanbul'un fethinden sonra buradan ayrý-lan bilim adamlarý Ýtalya'ya yerleþerek Avrupa'da Rönesans'ýn baþlamasýnda etkili oldular.

5. Ýstanbul'un fethiyle kale ve surlarýn top gülleleriyle yýkýlabileceđi anlaþýldý. Bu geliþme Avrupa'da feodalite (derebeylik) rejiminin yýkýl-masýnda ve mutlak krallýklarýn güçlenmesinde et-kili oldu.

6. Ýstanbul'un fethinden sonra Ortodoks Patrikhanesi Osmanlý Devleti'nin koruyuculuđu altýna alýnarak varlýđýný devam ettirmesi sađlandý.

UYARI: Fatih Sultan Mehmet, Ýstanbul'u fethettikten sonra Ortodoks Kilisesi'nin Ýstanbul'da kalmasýna izin vermiþtir. Böylece;

- Ortodokslarý kendi yanýna çekerek Avrupa Hý-ristiyan birliđini parçalamayý,
- Balkanlardaki fetihlerde Ortodokslarýn deste-đini kazanmayý,
- Ortodokslarý kontrol altýnda tutmayý amaçla-mýþtır.

SINIRLAR GENÝPLÝYOR

Balkanlardaki Geliþmeler

Ýstanbul'un fethinden sonra Fatih, Hristiyan dünyasýnýn birleþmesini engellemek ve Bal-kanlardaki Osmanlý egemenliðini kalýcý hâle getir-mek için fetih hareketlerine baþladı.

- 1459'da Belgrad hariç Sýrbistan fethedildi.

1460'da Mora Yarýmadasý alýndý.

- 1462'de Eflâk, 1476'da Boðdan fethedildi.

1463'te Bosna, 1465'te Hersek fethedildi.

1479'da Arnavutluk Osmanlý hâkimiyeti-ne girdi.

Anadolu'daki Geliþmeler

Ýstanbul'un fethinden sonra Fatih, Kara-deniz kýyýlarýný denetim altýna almak, Karadeniz ticaret yolu üzerindeki Osmanlý egemenliðini güç-lendirmek ve Anadolu Türk birliðini saðlamak için Anadolu'da fetihlere yöneldi.

1459'da Batý Karadeniz'de önemli bir tica-ret merkezi olan Amasra Cenevizlilerden alýndý.

1460'ta Candaroðullarýndan Sinop alýna-rak bu beylik Osmanlý topraklarýna katýldý.

1461'de Trabzon fethedilerek Trabzon Rum Ýmparatorluðu'na son verildi.

1466'da Karamanoðullarýndan Konya ve Karaman alýndý.

UYARI: Fatih'in Mora ve Trabzon'u alması Bizans'ý yeniden canlandırma umutlarýný s
er-dirmiştir.

Otlukbeli Savaşı (1473)

Osmanlý Devleti ile Akkoyunlu Devleti arasýnda yapıldý.

Savaşın Sebepleri

1. Anadolu'ya hâkim olmak isteyen Akko-yunlu Devleti hükümdarı Uzun Hasan'ın Osmanlý Devleti'ne karşı Karamanoðulları Beyliði'ni des-teklemesi,
2. Akkoyunluların Osmanlý Devleti'nin aley-hine Venediklilerle ip birliði yapması,
3. Uzun Hasan'ın Osmanlý Devleti'nden Trabzon'u ve Sinop'u istemesi,
4. Osmanlý Devleti'nin doðu sýnýrının güven-liðini saðlamak istemesidir.

Savaþýn Geliþmesi

Bu geliþmeler üzerine Fatih, Anadolu'nun siyasi bütünlüðünü tehdit eden Akkoyunlular üzerine sefere çýktý. Erzincan yakýnlarýnda yapý-lan Otlukbeli Savaþý'nda Uzun Hasan yenilgiye uğratýldu.

Savaþýn Sonuçlarý

1. Akkoyunlu Devleti yýkýlýþ sürecine girdi.
2. Doðu Anadolu'nun güvenliði saðlandı ve Osmanlý Devleti'nin sýnýrlarý Fýrat Nehri'ne kadar geniþledi.
3. Anadolu'da Türk siyasi birliðini saðlama yolunda önemli bir adım atýldý.

II. Bayezid Dönemi (1481 -1512)

Fatih öldüðünde oðullarýndan II. Bayezid Amasya'da, Cem ise Konya'da sancak beyi idi. Fatih'in ölümünü haber vermek için her iki þehza-deye elçi gönderildi. Cem'e giden elçi yolda öldü-rülünce II. Bayezid daha önce Ýstanbul'a gelerek padiþah oldu.

Cem ise aðabeyinin hükümdarlıðýný kabul etmeyerek devletin ikisi arasýnda bölünmesini Aralarýnda yapýlan mücadelede Cem Sultan maðlup olunca önce Memluklere daha sonra da Rodos þövalyelerine sýðýndý. Rodos þövalyeleri Cem'i Fransa aracýlýðýyla Papa'ya teslim etti.

Papa'nýn din deðiþtirme ve Haçlý ordularý-nýn baþýna geçme tekliflerini kabul etmesi 1495 yýlýnda Ýtalya'da öldü. .

Cem Sultan Olayý'nýn Sonuçlarý

- 1 Osmanlý Devleti'nde fetih hareketlerinin yavaþlamasýna neden oldu.
2. Ýspanya'da zor durumda kalan Müslümanlara gerekli yardým yapýlamadý.
3. Memluklerle iliþkiler iyice bozularak savaþa dönüþtü.
4. Anadolu'da yayýlan Ýran tehlikesine gereken karþýlýk verilemedi.

UYARI:Cem Sultan'ýn Rodos þövalyeleri ve Papaya sýðýnmasý, Cem Sultan Olayý'nýn bir dýþ hâline gelmesine neden olmuþtur.

Osmanlý - Memluk Ýliþkileri

- Fatih Sultan Mehmet zamanýnda bozulmaya baþlayan Osmanlý - Memluk iliþkileri II. Bayezýd döneminde savaþa dönüþtü.

Savaþýn Sebepleri

1. Hicaz su yollarý meselesi yüzünden iki devletin arasýnýn açýlmasý,
2. Memluklerin, Cem Sultan ve Karamanoðullarýný korumalarý,
3. Memluklerin, Dulkadiroðullarý ve Ramazanoðullarmý egemenlikleri altýna almak istemesi-

Savaþýn Geliþmesi

1485 yýlýnda baþlayýp altý yýl süren Os-manlý - Memluk savaþlarýnda iki taraf birbirine saðlayamadý. Çukurova, Memluklere býrakýlarak anlaþma yapýldý.

Savaþýn Sonuçlarý

1. Ramazanoðullarýnýn topraklarýnýn önemli bir bölümü Osmanlýlarda kaldý.
2. Adana ve Tarsus Memluklara verildi.

Boðdan Seferi

II. Bayezid döneminde Boðdan üzerine sefere çýkýlarak, Karadeniz kıyýsýnda bulunan Ki-li v Akkerman þehirleri ele geçirildi. Böylece Ký-rým Hanlýðý ile kara baðlantýsý saðlandı. Karade- askerî ve ticari hâkimiyet kuruldu.

Osmanlý - Ýran Ýlipkileri

* Akkoyunlu Devleti'ni ortadan kaldýran Þah Ýsmail, Ýran'da Safevi Devleti'ni kurdu. Þah Ýsmail'in amacý dinî propaganda yaparak Anado-lu'ya hâkim olmaktý. Þah Ýsmail taraftarlarýnýn kým-kýrtmalarý sonucunda Antalya çevresinde Þahkulu Ýsyaný çýktý ve isyan güçlkle bastýrýldý.

* II. Bayezid'in, Þah Ýsmail'in Anadolu'daki faaliyetlerine yeterince engel olamamasý üzerine, Trabzon'da sancak beyi olan ve bu nedenle do-ðudan gelen tehlikenin farkýnda olan Þehzade Selim babasýna karþý ayaklandı. Babasýyla Edir-ne yakýnlarýnda yaptýðý mücadeleyi kaybetmesi-ne raðmen I. Selim, yeniçerilerin desteðiyle tahta çýktý.

OSMANLI DENÝZ ÝMPARATORLUĐU

ORHAN GAZÝ (1324-1362): Osmanlýlarýn denizcilik deneyim-leri olmamasýna raðmen küçük gemilerden oluþan bir donanma kurarak Marmara Denizi'ne açýldýlar. Bu dönemde Osmanlýlar sýnýrlarýna kattý Karesi Beyliði donanmasýndan faydalandýlar.

YILDIRIM BEYAZID (1381 -1402): Zamanýnda Gelibolu'da tersane açýldý ve Gelibolu donanmanýn üssü oldu.

FATÝH SULTAN MEHMET (1451-1481):Karadeniz kýýýlarýnda güvenliðin saðlanmasý ve Karadeniz ticaret yollarý üzerinde güvenliðin kurulmasýný istiyordu. Bu amaçla;

1459'da Cenevizlilerden ticaret kolonisi olan Amasra'yý aldý.

1460'ta Kastamonu ve Sinop civarýnda hüküm süren Candaroðullarý Beyliði'ni Osmanlý topraklarýna kattý.

1461'de Trabzon Rum Devleti'ne son verdi ve Trabzon'u aldý.

1477'de Kýrým Hanlýðý'ný Osmanlý Devletine baðladý.

Uyarý

Kýrým'ýn alýnmasý ile Karadeniz bir Türk Gölü haline geldi. Doðu ticaret yollarý (Ýpek Yolu) güvenlik

altýna alýndý.

II.BEYAZID(1481-1512):Karadeniz'in kýýýsýnda bulunan Killi ve Akkerman kalelerinin alýnmasýyla hem Tuna Nehrinin giriþi kontrol altına alýndý hem de Kýrým'la karadan baðlantý saðlandý. Bu dönemde

Venediklilerden Ýnebahtý, Modon ve Koron kaleleri alýndý.

YAVUZ SULTAN SELÝM (1512-1520):

Osmanlý donanmasýný büyüttü. Yavuz Sultan Selim'in Mýsýr'a yönelik kara hare-katýnda Türk Donanmasýna büyük lojistik destek sađlamýptýr. Ya-vuz''un bařarýlarý ve Osmanlý Ýmparatorluđu'nun Kuzey Afrika'da bir güç merkezi haline gelmesi, Akdeniz'de ba-đýmsýz olarak faaliyet gösteren Türk ve Múslüman denizcileri Osmanlý Devleti ile kaynařtýrmýptýr.

KANUNÝ SULTAN SÜLEYMAN (1520 -1566):Rodos adasý fethedildi (1522). Rodos'un fethiyle Suriye ve Mýsýr ticaret yolunun güvenliđi sađlandý.

Kanuni Avrupalýlarýn Barbaros dedikleri Hýzýr Reis'i Ýstanbul'a davet etti ve onu Kaptan-ý Derya olarak donanma kornutanlýđýna atadý (1533). Böylece onun yönetiminde olan Cezayir Osmanlý yönetimine geçti.

PREVEZE DENÝZ SAVAĐI (1538):

Barbaros Hayrettin Pařa'nýn Akdeniz'de kazandýđý bařarýlarAvrupalýlarý telařlandýrdý. Preveze önlerinde Andrea Dorya komutasýndaki Haçlý donanmasý ile Barbaros Hayrettin Pařa komutasýndaki Osmanlý Donanmasý karřýlařtý. Preveze zaferiyle;

-& Akdeniz'de üstünlük Osmanlýlara geçti.

& Venedikliler Osmanlý Devleti'ne vergi vermeyi kabul etti.

TRABLUSGARP'IN FETHÝ (1551):

Kanuni'nin görevlendirdiđi Turgut Reis, Trablusgarp ve Bingazi'yi Osmanlý topraklarýna kattý. 1560 yýlýnda Ýspanyollarýn elinde bulunan "Cerbe" adasýný da aldý.

KIBRIS'IN FETHÝ (1571):Lala Mustafa Pařa komutasýndaki donanma, Kýbrýs'ý Venediklilerden

Kýbrýs'ýn alýnmasýyla;

Anadolu, Suriye ve Mýsýr arasýndaki deniz yollarý güvenlik altýna alýndý.

Doðu Akdeniz'de Osmanlý hakimiyeti güçlendi.

ÝNEBAHTI DENÝZ SAVAĐI (1571):

Kýbrýs'ýn alýnmasý Avrupa'da geniþ yanký uyandýrdý. Venedik,Ceneviz. Ýspanya, Portekiz ve Malta donanmalarýnýn oluþturduðu Haçlý donanmasý Osmanlý donan-masýný Ýnebahtý körfezi yendi (1571).

Ýnebahtý yenilgisiyle Osmanlý Devleti'nin Akdeniz'deki hakimiyeti sarsýlmýþsa da kýsa sürede kurduðu bir donanma ile üstünlüdü yeniden sađlamýþtır.

1574te Tunus, 1577'de Fas Osmanlý Devleti'ne katýlmýþtır.

Bilgi Kut uçuðu: 1770 yýlýnda Ruslarýn Çeþme Limaný'na demirli olan Osmanlý Donanmasýný yakn 1853'te Sinop'a baskýn yaparak buradaki Osmanlý Donanmasýný yakmalarý büyük yýkým olmuþtur.